

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

129. SESJA PLENARNA KR-U, 16.5.2018–17.5.2018

Rezolucja Europejskiego Komitetu Regionów w sprawie skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej dla władz lokalnych i regionalnych w UE

(2018/C 361/01)

EUROPEJSKI KOMITET REGIONÓW (KR)

- uwzględniając wspólne sprawozdanie negocjatorów z ramienia Unii Europejskiej (UE) i rządu Zjednoczonego Królestwa z dnia 8 grudnia 2017 r. w sprawie postępów poczynionych na pierwszym etapie negocjacji na mocy art. 50 TUE dotyczących wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE, a także opracowany przez Komisję Europejską projekt umowy o wystąpieniu z dnia 28 lutego 2018 r.,
 - uwzględniając wytyczne Rady Europejskiej (art. 50) z dnia 23 marca 2018 r. dotyczące ogólnego porozumienia w sprawie ram przyszłych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem,
 - uwzględniając rezolucję Parlamentu Europejskiego z dnia 14 marca 2018 r. w sprawie ram przyszłych stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem,
1. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że po zatwierdzeniu warunków okresu przejściowego i aż do końca trwania tego okresu nie powinno dyskryminować się między obywatelami Unii, którzy przybyli do Zjednoczonego Królestwa, i obywatelami Zjednoczonego Królestwa, którzy przybyli do UE-27. Wyraża satysfakcję w związku z tym, że prawa obywateli Zjednoczonego Królestwa, którzy pozostaną w UE, i obywateli Unii, którzy pozostaną w Zjednoczonym Królestwie, wynikające z umowy o wystąpieniu, są dożywotnio chronione i domaga się gwarancji, że przyszłe zmiany w polityce państw członkowskich UE lub Zjednoczonego Królestwa tym prawom nie zagrażą. Obejmuje to prawo do opieki zdrowotnej i wzajemne uznawanie składek na ubezpieczenie społeczne.
 2. Z zadowoleniem przyjmuje postępy w odniesieniu do zagadnień, które należy omówić w przyszłych ramach stosunków między UE a Zjednoczonym Królestwem, oraz wzywa negocjujące strony do jak najszybszego wyjaśnienia najważniejszych składowych podstaw współpracy (takich jak jej struktura, zarządzanie, zakres oraz mechanizmy rozstrzygania sporów, egzekwowania i udziału), aby zapewnić wskazówki i poczucie pewności władzom lokalnym i regionalnym.
 3. Podkreśla znaczenie dostosowania regulacyjnego między Irlandią a Irlandią Północną, a tym samym z UE, a mianowicie tzw. klauzuli ochronnej. Przypomina, że należy znaleźć optymalne, praktyczne i dobrze działające pod względem prawnym rozwiązanie dotyczące granicy między Irlandią Północną a Irlandią, i ma nadzieję, że na szczycie Rady Europejskiej w czerwcu osiągnięty zostanie dalszy postęp.
 4. Zauważa, że wystąpienie Zjednoczonego Królestwa będzie miało nieuchronne konsekwencje i w zależności od umowy zawartej między UE a Zjednoczonym Królestwem nowe stosunki mogą sprawić, że wymiana towarów i usług oraz przepływ osób i kapitału będą trudniejsze niż w ramach unii celnej i jednolitego rynku, które obecnie obejmują Zjednoczone Królestwo. W związku z tym apeluje o pragmatyzm, aby uniknąć negatywnych konsekwencji dla każdej ze stron, a jednocześnie szanować integralność unii celnej i jednolitego rynku.

5. Zauważa jednak, że chociaż istnieje szereg możliwości w zakresie przyszłych stosunków Zjednoczonego Królestwa z UE, nie został położony wystarczający nacisk na kształt tych przyszłych stosunków na szczeblu władz lokalnych i regionalnych. Podkreśla, że wiele ważnych kwestii wymaga działań lokalnych i regionalnych, dlatego potrzebna jest stała współpraca połączona z wymianą najlepszych praktyk na szczeblu władz lokalnych i regionalnych.
6. Przypomina, że od czasu referendum KR stanowi platformę ciągłego dialogu z władzami lokalnymi i regionalnymi Zjednoczonego Królestwa, prowadząc konsultacje i gruntowne oceny wpływu wystąpienia Zjednoczonego Królestwa na szczeblu niższym niż krajowy; wskazują one, że skutki gospodarcze i społeczne wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE będą najprawdopodobniej asymetryczne nie tylko w różnych sektorach gospodarki, ale także w *różnych regionach* i krajach, przy czym niektóre regiony i państwa członkowskie będą bardziej narażone ze względu na charakter i skalę ich powiązań handlowych ze Zjednoczonym Królestwem.
7. Zwraca uwagę na prace analityczne KR-u, które pokazują, że większość regionów nie zdołała jak dotąd prawidłowo ocenić możliwych następstw wystąpienia Zjednoczonego Królestwa, zwłaszcza zważywszy na niewiadome co do wyniku negocjacji oraz kształtu przyszłych stosunków. Zauważa, że brak danych na temat skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa nieuchronnie ograniczy zakres skutecznego przygotowania i podjęcia środków łagodzących.
8. Biorąc pod uwagę niepewność związaną z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa z Unii Europejskiej i jego konkretnymi konsekwencjami, należy kontynuować przygotowania na wszystkich szczeblach władzy, zarówno w Zjednoczonym Królestwie, jak i w UE-27, z uwzględnieniem *wszelkich możliwych wersji rozwoju wydarzeń*, jak podkreśliła Rada Europejska. Szczególnie ważne jest, by władze regionalne i lokalne przygotowały się na wszystkie scenariusze. Podkreśla znaczenie utrzymania wysokiego poziomu przejrzystości we wszystkich procedurach decyzyjnych, co jest niezbędne, by władze lokalne i regionalne mogły stawić czoła wszelkim możliwym wersjom rozwoju wydarzeń.
9. Apeluje o włożenie dodatkowych wysiłków w informowanie społeczeństwa o zmianach w przyszłych stosunkach. Zwraca szczególnie uwagę, że podnoszenie świadomości i dzielenie się informacjami pomoże przedsiębiorstwom, zwłaszcza MŚP, lepiej przygotować się na dostosowanie strukturalne i gospodarcze, z jakim muszą się zmierzyć, i apeluje do władz lokalnych i regionalnych o opracowanie konkretnych strategii dostosowanych do ich potrzeb, mających na celu łagodzenie skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa, gdy jest to konieczne i uzasadnione.
10. Wzywa państwa członkowskie UE oraz instytucje UE do zadbania o to, by władze lokalne i regionalne nie musiały radzić sobie same z tymi wyzwaniem i aby te wyzwania zostały w jak największym stopniu złagodzone dzięki pozytywnym stosunkom w przyszłości. W związku z tym z głębokim niepokojem przyjmuje niedawne wnioski Komisji Europejskiej w sprawie wieloletnich ram finansowych i ponownie wyraża przekonanie, że silna polityka spójności – obejmująca m.in. wzmocnione programy europejskiej współpracy terytorialnej takie jak Interreg – ma zasadnicze znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych w UE, aby przeciwdziałać negatywnym konsekwencjom wystąpienia Zjednoczonego Królestwa. Ponadto podkreśla, że dla złagodzenia tych negatywnych skutków należy również wykorzystać inne polityki UE, takie jak wspólna polityka rolna i wspólna polityka rybołówstwa, co trzeba brać pod uwagę podczas podejmowania decyzji o ich przyszłym finansowaniu. Apeluje do Komisji Europejskiej, by przed dniem 29 marca 2019 r. zbadała ewentualną potrzebę ustanowienia funduszu stabilizacyjnego dla regionów najbardziej dotkniętych skutkami wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE.
11. Zauważa, że aby umożliwić władzom lokalnym i regionalnym poradzenie sobie w określonych sytuacjach krytycznych, może być również konieczna odpowiednia elastyczność przepisów dotyczących pomocy państwa.
12. Przypomina, że w sytuacji, gdy Zjednoczone Królestwo jako państwo trzecie nie będzie mogło uczestniczyć w procesie podejmowania decyzji przez UE, najlepszym sposobem złagodzenia skutków wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE jest zawarcie ambitnej umowy określającej rzeczywiste partnerstwo między UE a Zjednoczonym Królestwem, obejmujące nie tylko stosunki handlowe i gospodarcze. Podkreśla, że nawet jeśli taka umowa może zostać sfinalizowana i zawarta dopiero po wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa z UE, należy dołożyć starań, aby ułatwić jej szybkie zawarcie. Ponadto podkreśla konieczność zawarcia specjalnych umów w obszarze polityki zagranicznej i obronnej, tak aby utrzymać związek między Zjednoczonym Królestwem a Unią, włącznie z wymianą informacji wywiadowczych.
13. Wzywa Unię Europejską do nadania priorytetu wzajemnym połączeniom osób i towarów między regionami w Unii Europejskiej, a także między UE a Zjednoczonym Królestwem. Podkreśla w szczególności kluczową rolę portów, portów lotniczych oraz sieci drogowych i kolejowych w zapewnieniu tych połączeń i pragnąłby zmiany ukierunkowania polityki i inwestycji w tym zakresie.

14. Przypomina, że Zjednoczone Królestwo musi utrzymać ochronę europejskich nazw pochodzenia i oznaczeń geograficznych oraz nadal uznawać europejskie prawodawstwo w dziedzinie środków sanitarnych, fitosanitarnych i środowiskowych, tak aby uniknąć nowych kontroli wywozu, które mogłyby utrudniać dostawy do tego kraju.

15. Z zadowoleniem przyjmuje określone w części czwartej projektu umowy o wystąpieniu wstępne porozumienie w sprawie okresu przejściowego, podczas którego prawo Unii będzie miało zastosowanie do Zjednoczonego Królestwa i będzie w nim obowiązywać, co zapewni większą pewność prawa i więcej czasu na negocjacje dotyczące przyszłych stosunków między UE-27 a Zjednoczonym Królestwem.

16. Przypomina, że władze lokalne i regionalne 27 państw członkowskich Unii Europejskiej są zainteresowane umożliwieniem Zjednoczonemu Królestwu – jako państwu trzeciemu i przy odpowiednim udziale finansowym – uczestnictwa w niektórych programach unijnych, w szczególności w dziedzinie edukacji, kultury, badań naukowych i innowacji, oraz w odpowiednich agencjach, a także są zainteresowane bliskimi stosunkami w dziedzinie bezpieczeństwa oraz zarządzania granicami i migracją.

17. Z zadowoleniem przyjmuje cztery podstawowe zasady zawarte w projekcie umowy o wystąpieniu, tj. zapewnienie ochrony istniejących praw obywatelskich, przestrzeganie zobowiązań finansowych podjętych przez UE-28, utrzymanie współpracy na osi północ–południe na wyspie Irlandii i uniknięcie tzw. twardej granicy między Irlandią Północną a Irlandią.

18. Uważa za konieczne, aby przyszła umowa o partnerstwie zawierała przepisy dotyczące przepływu osób fizycznych oparte na pełnej wzajemności i niedyskryminacji wśród państw członkowskich, wykraczające poza okres przejściowy. W celu zapewnienia przyszłej mobilności umowa powinna gwarantować wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych, specjalistycznych i akademickich.

19. Podkreśla, że niezwykle ważne jest zapewnienie, aby na wyspie Irlandii nie powstała tzw. twarda granica, a porozumienie wielokopiatkowe nie było zagrożone; w związku z tym wzywa Zjednoczone Królestwo i UE do dalszego poszukiwania rozwiązań, które pozwolą na kontynuację przepływu towarów, osób i usług między ich terytoriami, bez negatywnego wpływu na integralność europejskiej unii celnej czy rynku wewnętrznego ani na prawa i obowiązki Irlandii wynikające z prawa unijnego, w tym w odniesieniu do swobodnego przepływu obywateli Unii i członków ich rodzin, niezależnie od ich przynależności państwowej. Podkreśla potrzebę utrzymania unijnych programów PEACE i Interreg z Zjednoczonym Królestwem jako partnerem.

20. Przypomina o wcześniej wyrażonej nadziei, że region Andaluzja, a konkretnie tysiące pracowników z siedmiu gmin okręgu Campo de Gibraltar, którzy codziennie przemierzają się do Gibraltaru do pracy, oraz obywatele po obu stronach kanału nie poniosą strat w wyniku wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE, zważywszy na wysoki stopień współzależności społecznej i gospodarczej na tym obszarze, a szczególnie w mieście przygranicznym La Línea de la Concepción.

21. Przypomina, że regiony najbardziej oddalone Unii Europejskiej borykają się z ograniczeniami strukturalnych uznanych w art. 349 TFUE. Olbrzymia zależność niektórych z tych regionów od gospodarki brytyjskiej wymaga przyjęcia przez UE szczególnych środków ochronnych, by zniwelować ewentualne negatywne skutki dla słabych gospodarek tych regionów.

22. Wzywa strony do jednoznacznego określenia, że wspólne organy wymienione w projekcie umowy o wystąpieniu będą zajmować się wymiarem terytorialnym, i podkreśla, że przeanalizuje odpowiednią strukturę dla własnej stałej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi Zjednoczonego Królestwa w okresie przejściowym i po nim, taką jak wspólny komitet wzorowany na podobnych organach, jakimi KR dysponuje do celów współpracy z krajami niebędącymi członkami UE.

23. Po 2020 r. należy wprowadzić odpowiednie rozwiązania w celu zapewnienia władzom lokalnym i regionalnym Zjednoczonego Królestwa łatwego dostępu do współpracy z ich odpowiednikami w UE poprzez udział w programach współpracy UE w podobny sposób, jak dzieje się to obecnie w przypadku Norwegii lub Islandii, oraz poprzez strategie makroregionalne, Interreg i ramy EUWT.

24. Przypomina w tym kontekście, że nawet jeśli KR nie odgrywa formalnej roli w negocjacjach, niektórzy z jego członków i reprezentowane przez nich władze będą mogły zająć formalne stanowisko zgodnie z rolami, jakie odgrywają w swoich różnych krajowych ramach prawnych. W związku z tym domaga się, aby zbliżające się negocjacje w sprawie przyszłej umowy o partnerstwie były prowadzone w sposób przejrzysty i pluralistyczny, tak aby władze lokalne i regionalne mogły przedstawić swoje stanowisko oraz reagować właściwie i terminowo, uprzedzając ewentualne konsekwencje – przede wszystkim ekonomiczne – i tym samym chronić podległe im obszary. Ponownie wyraża przekonanie, że KR jest najlepiej przygotowany do opracowania i wdrożenia instytucjonalnych mechanizmów promujących regularne konsultacje po wystąpieniu i kontakty z władzami lokalnymi oraz ze zdecentralizowanymi parlamentami i zgromadzeniami w Zjednoczonym Królestwie oraz zgadza się rozpocząć wewnętrzne przygotowania, aby zapobiec przerwie w stosunkach na skutek brexitu.

25. Podkreśla, że proces negocjacji w sprawie wystąpienia Zjednoczonego Królestwa z UE i przyszłych stosunków ze Zjednoczonym Królestwem ukazuje ryzyko i koszty „braku Europy” oraz wartość dodaną Unii Europejskiej jako wspólnoty losów i wartości opartej na faktycznej solidarności i konkretnych dokonaniach na rzecz dobrostanu jej obywateli, począwszy od swobody przemieszczania się. Uważa ponadto, że kontekst negocjacji stanowi okazję do ożywienia integracji europejskiej jako procesu otwartego, mającego na celu budowę bardziej sprawiedliwej i sprzyjającej włączeniu społecznemu Europy opartej na wspólnych wartościach, oraz do promowania wielopoziomowego sprawowania rządów między Unią Europejską a szczeblem krajowym, regionalnym i lokalnym.

26. Zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji głównemu negocjatorowi Komisji Europejskiej, koordynatorom ds. brexitu w Parlamencie Europejskim i Radzie Europejskiej, rządowi Zjednoczonego Królestwa, zgromadzeniom i organom wykonawczym administracji zdecentralizowanej i samorządów lokalnych w Zjednoczonym Królestwie oraz prezydencji bułgarskiej w Radzie UE.

Bruksela, dnia 17 maja 2018 r.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Regionów*
